

HELLUNTAI

Sana ”Helluntai” ilmaisee, että tuona päivänä vietettävä juhla on viisikymmentä päivää pääsiäisen jälkeen. Tämän juhlan aihe on muuttunut: aluksi se oli maatalousjuhla, myöhemmin sillä muisteltiin liiton historiallista tapahtumaa, ja lopulta siitä tuli Hengen lahjan juhla, joka aloittaa maan päällä uuden liiton.

I. VT JA JUUTALAISUUS.

Helluntai on pääsiäisen ja lehtimajanjuhlan ohella yksi niistä kolmesta juhlasta, joiden aikana Israelin tulee astua Jahven eteen hänen valitsemassaan paikassa, jotta hän asettaisi sinne asumaan Nimensä (5. Moos. 16:16).

1.. Alun perin se on [[moisson|sadonkorjuujuhla]], ilon ja kiitoksenannon päivä. (2. Moos. 23:16; 4. Moos. 28:26; 3. Moos. 23:16 ff.); siellä uhrataan maan tuottaman sadon ensihedelmät (2. Moos. 34:22, jossa juhlaa kutsutaan viikkojen juhlaaksi; tämä nimitys sijoittaa sen seitsemän viikon päähän pääsiäisestä ja ensimmäisen lyhteen uhraamisesta: vrt. 3. Moos. 23:15).

2.. Sitten juhla on vuosipäivä.. Liitto oli solmittu noin viisikymmentä päivää Egyptistä lähdön jälkeen, jota pääsiäinen juhlistaa (2. Moos. 19:1–16); helluntaista tuli luonnollisesti liiton vuosipäivä, epäilemättä jo 100-luvulla eKr., sillä sellaisena se näyttää yleistyneen ajanlaskumme alussa rabbiinisten kirjoitusten ja Qumranin käsikirjoitusten perusteella.

II. KRISTILLINEN HELLUNTAI.

1.. Teofania.. Hengen lahja siihen liittyvine merkkeineen, tuuli ja tuli, sijoittuu VT:n teofanioiden jatkumoon. Tapahtuman merkitystä korostaa kaksinkertainen ihme: ensin apostolit puhuvat ylistääkseen Jumalan ihmeellisiä tekoja ”kielillä” (Ap. t. 2:4); kielillä puhuminen on karismaattinen rukouksen muoto, jota esiintyy varhaiskristillisissä yhteisöissä. Vaikka tämä kielillä puhuminen on sinänsä käsittämätöntä (vrt. 1. Kor. 14:1–25), kaikki läsnäolijat ymmärtävät sitä; tämä kuulemisen ihme on merkki Kirkon yleismaailmallisesta kutsumuksesta, sillä kuulijat tulevat mitä erilaisimmilta alueilta (Ap. t. 2:5–11).

2.. Tapahtuman merkitys.

a). Hengen eskatologinen vuodatus.. Lainaamalla profeetta Joelia (Joel 3:1–5) Pietari osoittaa, että helluntai täyttää Jumalan lupaukset: viimeisinä aikoina Henki annettaisiin kaikille (vrt. Hes. 36:27). Edelläkävijä oli ilmoittanut sen läsnäolosta, jonka oli määrä kastaa Pyhällä Hengellä (Mark. 1:8). Ylösnousemuksensa jälkeen Jeesus vahvistaa nämä lupaukset: ”Muutaman päivän kuluttua teidät kastetaan Pyhällä Hengellä” (Ap. t. 1:5).

b). Kristuksen pääsiäisen kruunaus.. Varhaisen katekeesin mukaan Kristus, kuollut, ylösnoussut ja Isän oikealle puolelle korotettu, saattaa työnsä päätökseen vuodattamalla Hengen apostolisen yhteisön päälle (Ap. t. 2:23–33). Helluntai on pääsiäisen täyteys.

c). Messiaanisen yhteisön kokoaminen.. Profeetat julistivat, että hajaantuneet koottaisiin Siionin vuorelle ja että näin Israelin yhteisö yhdistyisi Jahven ympärille; Helluntai toteuttaa Jerusalemissa kaikkien kansojen juutalaisten ja käännynnäisten hengellisen ykseyden: Apostolien opetukselle kuuliaisina he elävät yhteydessä veljellisessä rakkaudessa eukaristisen pöydän ääressä.

d). Kaikille kansoille avoin yhteisö.. Henki annetaan todistusta varten, jotta todistus vietäisiin maan ääriin asti (Ap. t. 1:8); kuulemisen ihme korostaa, että ensimmäinen messiaaninen yhteisö ulottuu kaikkiin kansoihin (Ap. t. 2:5–11). ”Pakanoiden helluntai” (Ap. t. 10:44 ff.) tekee tämän lopullisesti näkyväksi. Baabelissa tapahtunut hajaannus löytää tässä vastakohtansa ja päätepisteensä (1. Moos. 11:1–9).

e). Lähetystyön alku.. Helluntai, joka kokoaa yhteen messiaanisen yhteisön, on myös sen lähetystyön lähtökohta: Pietarin puhe, jonka hän piti ”seisoen yhdessä niiden yhdentoista kanssa” (Ap. t. 2:14), on ensimmäinen teko Jeesuksen antamassa lähetystehtävässä: ”Te saatte voiman, Pyhän Hengen... Silloin te olette minun todistajiani Jerusalemissa, koko Juudeassa ja Samariassa ja maan ääriin saakka” (Ap. t. 1:8).

Kirkkoisät ovat verranneet tätä ”kastetta Pyhässä Hengessä”, eräänlaista kirkon lähetystehtävään vihkimistä, Jeesuksen kasteeseen, joka oli juhlallinen teofania hänen julkisen toimintansa alussa. He näkevät helluntaissa uuden Lain antamisen Kirkolle (vrt. Jer. 31:33; Hes. 36:27) ja uuden luomisen (vrt. 1. Moos. 1:2); näitä teemoja ei ilmaista kohdassa Ap. t. 2, mutta ne ilmenevät itse todellisuudessa (Hengen sisäisessä toiminnassa ja hänen aikaansaamisaan uudelleenluomisessa).

3.. Helluntai, pelastuksen salaisuus.. Jos teofanian ulkoinen ilmenemismuoto oli ohimenevä, Kirkolle annettu lahja on pysyvä. Helluntai aloittaa Kirkon ajan; matkallaan Herraa vastaan Kirkko saa häneltä jatkuvasti Hengen, joka on koonnut sen uskossa ja rakkaudessa, pyhittää sen ja lähettää sen lähetystyöhön. Apostolien teot, ”Pyhän Hengen evankeliumi”, osoittavat tämän lahjan, ennen kaikkea olevan armolahjan, pysyvän ajankohtaisuuden yhtäältä Hengen aseman kautta Kirkon johtamisessa ja lähetystyössä (Ap. t. 4:8; Ap. t. 13:2; Ap. t. 15:28; Ap. t. 16:6) ja toisaalta hänen näkyvämpien ilmenemismuotojensa kautta (Ap. t. 4:31; Ap. t. 10:44 ff.). Hengen lahja luonnehtii

viimeisiä aikoja, ajanjaksoa, joka alkaa Taivaaseenastumisesta ja saavuttaa täyttymyksensä viimeisenä päivänä, kun Herra palaa.

Katso myös: → charismes I 1 – Hajaannus 2 – eglise IV 1 – esprit-de-dieu NT III, IV – fetes AT I – feu NT II 1 – Juopumus 3 – Kieli 2 – Lähetystyö / Missio NT III 2 – Sadonkorjuu I, II 2 c – nations NT II 1 a – premices I, 1 – Pyhä NT O – semaine I – signe NT II